

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

همسار دادگاه حقوقی

جلد هفتم

مبحث: خسارت تأخیر تأدیه
همراه با نمونه آرای کاربردی

بهر روز محمدی مهر

(معاون قضایی و سرپرست دادگاه تجدید نظر استان همدان)

مجید عطایی جنتی

(رئیس شعبه دادگاه عمومی حقوقی)

هاجر گلشاد

(قاضی دادگستری)

نشر حقوق پویا

فهرست مطالب

مقدمه ۶

۱- رسیدگی شکلی به دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه ۷

۱-۱ صلاحیت ۷

۱-۱-۱ صلاحیت ذاتی ۷

۱-۱-۱-۱ مطالبه خسارت تاخیر تادیه محکوم به موضوع حکم اداره کار ۱۱

۱-۱-۲ صلاحیت محلی ۱۶

۲-۱ دادخواست ۱۷

۱-۲-۱ شرایط عمومی دادخواست ۱۷

۱-۲-۲-۱ شرایط اختصاصی دادخواست ۱۷

۳-۱ مالی یا غیر مالی بودن دعوای خسارت تاخیر تادیه ۱۷

۴-۱ هزینه دادرسی ۱۸

۵-۱ میزان حق الوکاله و نمر مالیاتی وکیل ۳۰

۶-۱ تأمین خواسته ۳۰

۲- رسیدگی ماهوی به دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه ۳۴

۱-۲-۱ تعیین مدت برای ایفاء تعهد ۳۴

۱-۲-۱-۱ خسارت تاخیر تادیه دین ناشی از مسئولیت مدنی (اجرت المثل،

خسارت....) ۴۱

۲-۲ انقضاء مدت ۷۲

- ۲-۲-۱- مبدا خسارت تاخیر تادیه در سفته ۷۳
- ۲-۲-۲- مبدا خسارت تاخیر تادیه در چک ۸۱
- ۲-۲-۳- مبدا خسارت تاخیر تادیه در مورد حواله‌های بانکی ۹۴
- ۲-۲-۴- مبدا خسارت تاخیر تادیه در رد مال سرقت و کلاهبرداری ۹۸
- ۲-۳- مطالبه دائن ۱۰۲**
- ۲-۳-۱- نقش اطلاع مدیون از مطالبه دائن در استحقاق خسارت تاخیر تادیه ۱۰۵
- ۲-۳-۲- تأثیر رضایت دائن نسبت به اصل طلب بر مطالبه خسارت تاخیر تادیه ۱۰۸
- ۲-۳-۳- مبدا خسارت تاخیر تادیه در صورت تقدیم دادخواست بعد از خواسته اصلی ۱۱۱
- ۲-۴- مسلم بودن دین مورد مطالبه ۱۱۲**
- ۲-۵- رایج بودن دین موضوع دعوی ۱۱۴**
- ۲-۵-۱- مطالبه خسارت تاخیر تادیه پول خارجی (ارز) ۱۱۴
- ۲-۵-۲- مطالبه خسارت تاخیر تادیه در خصوص دیه ۱۱۷
- ۲-۵-۳- دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه در خصوص مهریه ۱۳۱
- ۲-۵-۴- مطالبه وجه التزام و خسارت تاخیر تادیه به صورت توامان ۱۳۴
- ۲-۵-۵- مطالبه خسارت تاخیر تادیه بعد از تعیین وجه التزام ۱۳۸
- ۲-۵-۶- مطالبه خسارت تاخیر تادیه در خسارت ۱۳۹
- ۲-۶- ممکن مدیون ۱۴۷**
- ۲-۷- امتناع مدیون از پرداخت دین ۱۵۴**
- ۲-۷-۱- دریافت خسارت تاخیر تادیه در صورت فوت مدیون ۱۵۵
- ۲-۷-۲- امکان محدودیت نهادهای دولتی و شهرداری در خصوص خسارت تاخیر تادیه ۱۵۷
- ۲-۷-۳- مطالبه خسارت تاخیر تادیه از ورشکسته ۱۶۹

۴-۷-۲	مطالبه خسارت تاخیر تادیه از ضامن ورشکسته.....	۱۷۳
۵-۷-۲	مطالبه خسارت تاخیر تادیه از ضامنین.....	۱۷۴
۱-۵-۷-۲	مسئولیت ضامن و ظهرنویس در پرداخت خسارت تاخیر تادیه	
۱۷۴	در اسناد تجاری.....	
۲-۵-۷-۲	مسئولیت ضامن در خسارت تاخیر تادیه در قراردادهای بانکها	
۱۸۲	
۳-۵-۷-۲	مسئولیت ضامن در پرداخت خسارت تاخیر تادیه در مورد سایر	
۱۸۷	دیون.....	
۸-۲	تغییر فاحش قیمت سالانه.....	۱۸۷
۳-	نکات کاربردی مبحث خسارت تأخیر تادیه در اجرای احکام مدنی...۱۹۵	

یکی دیگر از دعاوی که در محاکم حقوقی بسیار مطرح می‌شود، دعوی مطالبه خسارت تاخیر تادیه می‌باشد، که این دعوا ممکن است به صورت مستقل و یا اینکه به همراه سایر دعاوی مطرح گردد؛ که در کتاب حاضر به مانند مجلدهای قبل به صورت پرونده محور، ابتدا امور شکلی رسیدگی به دعوی مطالبه خسارت تاخیر تادیه شامل مبحث صلاحیت، دادخواست، مالی یا غیر مالی بودن و ... بررسی و سپس به امور ماهوی رسیدگی به دعوی خسارت تاخیر تادیه پرداخته می‌شود.

۱- رسیدگی شکلی به دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه

۱-۱ صلاحیت

هنگامیکه دادخواستی با عنوان دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه به شعبه ارجاع شد، همچنانکه در کتاب دستیار دادگاه حقوقی جلد اول مطرح شد، اولین نکته ای که قاضی رسیدگی کننده به دعوای می بایستی دقت نماید این است که آیا نسبت به رسیدگی به دعوای صلاحیت دارد یا خیر؟ و اگر نسبت به دعوای صلاحیت داشت می تواند دستور وقت رسیدگی را صادر نماید؟ لذا اولین نکته ای که در خصوص دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه قاضی می بایستی رعایت نماید مبحث صلاحیت است که به شرح ذیل در خصوص مبحث صلاحیت مباحثی ذکر می گردد.

۱-۱-۱ صلاحیت ذاتی

دادگاه کیفری، دادگاه انقلاب و دادگاه خانواده در خصوص دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه طبعاً صالح به رسیدگی نمی باشند و اختلاف بین شورای حل اختلاف و دادگاه عمومی حقوقی می باشد که آیا دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه در صلاحیت شورای حل اختلاف نیز می باشد و یا فقط در صلاحیت دادگاه حقوقی است؟ در این خصوص قاضی رسیدگی کننده به دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه با دو حالت مواجه می باشد.

حالت اول: در صورتیکه مطالبه خسارت تاخیر تادیه به صورت مستقل مطرح شده باشد؛ در چنین حالتی اگر مطالبه خسارت تاخیر تادیه تا نصاب بیست میلیون تومان باشد، طبق بند الف ماده ۹ قانون شورای حل اختلاف، شورای حل اختلاف صالح به رسیدگی خواهد بود. اما اگر مطالبه خسارت تاخیر تادیه بیش از بیست میلیون تومان باشد، در چنین صورتی دادگاه عمومی حقوقی صالح به رسیدگی می باشد.

حالت دوم: در خصوص این حالت ابتدا به دو مثال اشاره می گردد:

مثال اول: خواهان دادخواست مطالبه وجه به مبلغ یک میلیون تومان به انضمام مطالبه خسارت تاخیر تادیه را مطرح می نماید.

مثال دوم: خواهان دادخواست مطالبه وجه به مبلغ پنجاه میلیون تومان به انضمام مطالبه خسارت تاخیر تادیه را مطرح می‌نماید.

حال سوالی که مطرح می‌شود این است که در خصوص دو مثال فوق الذکر کدام مرجع صالح به رسیدگی می‌باشد؟ طبعاً در خصوص مثال دوم که مطالبه وجه به مبلغ پنجاه میلیون تومان و مطالبه خسارت تاخیر تادیه مطرح شده بود، دادگاه عمومی حقوقی صالح به رسیدگی می‌باشد؛ ولی در خصوص مثال اول که خواهان دادخواست مطالبه وجه به مبلغ یک میلیون تومان به انضمام مطالبه خسارت تاخیر تادیه را مطرح نموده بود، این سوال مطرح می‌شود که اگر مطالبه خسارت تاخیر تادیه به مبلغ یک میلیون تومان بیش از بیست میلیون تومان برآورد گردد، در چنین صورتی آیا شورای حل اختلاف، با توجه به اینکه رسیدگی به اصل خواسته در صلاحیت شورا بوده است، صالح به رسیدگی می‌باشد، یا اینکه دادگاه خسارت تاخیر تادیه را که به عنوان متفرعات دعوا بوده است را نیز مورد لحاظ قرار می‌دهد و با توجه به اینکه ارزش خواسته بیش از بیست میلیون تومان می‌باشد، دادگاه صالح به رسیدگی خواهد بود؟ در این خصوص رویه غالب بر این است که متفرقات دعوا را تابع اصل خواسته می‌دانند، در نتیجه شورای حل اختلاف در مثال فوق الذکر صالح به رسیدگی خواهد بود هر چند که خسارت تاخیر تادیه بیش از بیست میلیون تومان برآورد گردد که در این خصوص به نمونه آراء و نشست‌های قضایی به شرح ذیل اشاره می‌گردد:

دادنامه شماره ۸۸۰۹۹۷۸۳۱۱۵۰۰۴۱۰ مورخ ۱۳۸۸/۰۸/۱۸

بتاریخ در وقت ... جلسه شعبه ... به تصدی امضاء کننده ذیل تشکیل و پرونده کلاسه ... تحت نظر است دادگاه با بررسی جامع اوراق و محتویات پرونده با استعانت از خداوند متعال ختم رسیدگی را اعلام و به شرح زیر مبادرت به صدور رای می‌نماید:

رای دادگاه

نظر به اینکه ملاک تعیین صلاحیت برای مرجع رسیدگی کننده حسب مواد ۶۱ و ۶۲ قانون آیین دادرسی مدنی، اصل خواسته است و متفرعات دعوا که در اثنای

۴-۱ هزینه دادرسی

در خصوص هزینه دادرسی دعوی مطالبه خسارت تاخیر تادیه، جهت تبیین موضوع به چند مثال به شرح ذیل اشاره می‌گردد:

مثال اول: خواهان دادخواست مطالبه خسارت تاخیر تادیه به مبلغ صد میلیون تومان از مورخ ۱۴۰۰/۱/۱ لغایت ۱۴۰۲/۲/۱ را با جلب نظر کارشناس به طرفیت خواننده مطرح نموده است؛ که رویه غالب در خصوص چنین دعوایی این می‌باشد که با توجه به نامعین بودن خواسته خواهان مبلغ صد و پنجاه هزار تومان به عنوان هزینه دادرسی، پرداخت می‌نماید و مستند چنین مطلبی بند ۱۴ ماده ۳ قانون نحوه وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ می‌باشد که هزینه دادرسی در دعوی که قیمت خواسته در موقع تقدیم دادخواست مشخص نباشد را مبلغ صد و پنجاه هزار تومان تعیین نموده است. اما به نظر این نگارندگان در مثالی که ذکر شد، خواسته خواهان در زمان تقدیم دادخواست مشخص می‌باشد و ایشان خسارت تاخیر تادیه مبلغ صد میلیون تومان از مورخ ۱۴۰۰/۱/۱ لغایت ۱۴۰۲/۲/۱ را خواستار شده است و خواسته ایشان هر چند که با جلب نظر کارشناس در دادخواست تصریح شده است، اما دادگاه تابع خواسته خواهان در نحوه محاسبه هزینه دادرسی نمی‌باشد و با توجه به اینکه به استناد ماده ۶۲ قانون آیین دادرسی مدنی، تعیین بهای خواسته ممکن می‌باشد، لذا خواهان می‌بایست تا مبلغ بیست میلیون تومان دو نیم درصد و بیش از بیست میلیون تومان سه و نیم درصد ارزش خواسته را پرداخت نماید.

مثال دوم: خواهان دادخواستی با عنوان مطالبه اجرت‌المثل از مورخ ۱۴۰۰/۱/۱ لغایت ۱۴۰۲/۲/۱ با جلب نظر کارشناس به انضمام مطالبه خسارت تاخیر تادیه را مطرح نموده است که در مثال فوق‌الذکر با توجه به اینکه خواسته خواهان، در زمان تقدیم دادخواست معین نمی‌باشد، هزینه دادرسی بر اساس بند ۱۴ ماده ۳ قانون نحوه وصول برخی از درآمدهای دولت، به مبلغ صد و پنجاه هزار تومان تقدیم می‌گردد و الباقی پس از مشخص شدن میزان خواسته تودیع خواهد شد که در این خصوص به

صورت مفصل در کتاب همیار دادگاه حقوقی، جلد پنجم مبحث اجرت المثل به این موضوع پرداخته شده است. با توجه به کاربردی بودن کتاب به دو پرونده به شرح ذیل اشاره می‌گردد:

نمونه پرونده اول: خواهان به شرح ذیل دادخواستی به طرفیت خواننده مطرح نموده است که ابتدا به نمونه دادخواست ایشان اشاره می‌گردد.

تاریخ تقدیم:

کد رهگیری:

پیوست:

شماره پرونده:

شماره بایگانی:

دادخواست بدوی

مشخصات	نام	نام خانوادگی	نام پدر	شغل	محل اقامت: شهرستان / بخش دهستان
خواهان	ب	ن	عزیز اله	آزاد	استان کردستان - شهرستان سنندج
خوانده	سامان	اعتماد	سیروس	کارمند	استان کردستان - شهرستان سنندج
خواسته	<p>تامین خواسته (نسبت به اموال بلامعارض و حسابهای بانکی خوانده به میزان ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال)</p> <p>مطالبه وجه بابت (به مبلغ: ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال مستند به رسید مورخ ۹-۲۴-۱۴۰۱ پیوستی و تأخیر تأدیه از تاریخ ۹-۲۴-۱۴۰۱ لغایت اجرای حکم قطعی و جبران خسارت دادرسی) به مبلغ: ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال</p>				
دلایل و منضمات	<p>۱- رسید به شماره ۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۴</p>				
<p>ریاست محترم دادگاه عمومی حقوقی شهرستان سنندج</p> <p>با سلام</p> <p>احتراماً معروض می‌دارد اینجانب ب ن حسب رسید ابزاری مورخ ۹-۲۴-۱۴۰۱ مبلغ ۰۰۰-۰۰۰-۰۰۰ ریال از خوانده (آقای س ا) طلب کار بوده و ایشان متعهد گردید مبلغ موصوف در همان تاریخ به اینجانب تادیه و پرداخت نماید؛ علیرغم انقضای سررسید آن به قصد اضرار به اینجانب و اطلاع از تورم و گرانی بیش از پیش کالا و خدمات و هزینه‌های زندگی و کاهش ارزش پول کماکان از پرداخت دین خود به اینجانب خودداری می‌نماید؛ فلذا با تقدیم این دادخواست و ضامم آن بدواً موجبات صدور و اجرای قرار تامین خواسته از اموال بلامعارض خوانده در اجرای مفهوم ماده ۱۰۸ قانون آیین دادرسی مدنی و سپس موجبات رسیدگی لازم و صدور حکم مبنی بر محکومیت خوانده به پرداخت مبلغ ۰۰۰-۰۰۰-۰۰۰ ریال به انضمام احتساب خسارت تأخیر تادیه از تاریخ ۹-۲۴-۱۴۰۱ لغایت اجرای حکم قطعی و جبران هزینه دادرسی پرداخت شده مستنداً به مفهوم مواد ۱۹۸ و ۵۱۵ و ۵۱۹ و ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی را از محضر عالی استدعا دارم.</p> <p>با تشکر - ب ن</p>					

همانطور که در دادخواست فوق الذکر ملاحظه می‌گردد خواهان دادخواست مطالبه وجه به مبلغ ۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال مستند به رسید مورخ ۱۴۰۱/۹/۲۴ و تاخیر تادیه از مورخ ۱۴۰۱/۹/۲۴ لغایت اجرای حکم قطعی را در دادخواست تصریح نموده است و تاریخ تقدیم دادخواست ایشان ۱۴۰۲/۳/۳ می‌باشد با توجه به اینکه خواهان خسارت تاخیر تادیه از مورخ ۱۴۰۱/۹/۲۴ را خواستار شده است، تا زمان تاریخ تقدیم دادخواست که ۱۴۰۲/۳/۳ باشد خواسته ایشان معین می‌باشد، در نتیجه در این خصوص می‌بایست هزینه دادرسی مطالبه خسارت تاخیر تادیه را از مورخ ۱۴۰۱/۹/۲۴ لغایت ۱۴۰۲/۳/۳ را پرداخت نماید؛ که به شرح ذیل دفتر دادگاه می‌بایست با این استدلال اخطار رفع نقص را صادر نماید. که به نمونه فرمی در این خصوص اشاره می‌گردد.

«بسمه تعالی»

دادگستری کل استان کردستان

۸۷۱۰۳ - شعبه ۲ دادگاه عمومی حقوقی شهرستان

سنندج

ابلاغ الکترونیک

شماره ابلاغیه:

۱۴۰۲۴۸۱۰۰۰۰۴۲۰۰۰۰۰

شماره پرونده:

۱۴۰۲۴۸۹۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰/۱

شماره بایگانی شعبه: ۰۲۰۰۱۰۰

تاریخ تنظیم: ۱۴۰۲/۰۲/۰۷

مشخصات ابلاغ شونده:

شماره ملی: ۱۱۱۱

نام خانوادگی: ن

نام: ب

نوع ابلاغیه: ابلاغ اخطاریه رفع نقص

مهلت رفع نقص: ۱۰ روز

متن ابلاغیه:

اخطار شونده محترم نظر به آنکه دادخواست تقدیمی شما به طرفیت س ا به خواسته تامین خواسته - مطالبه وجه به جهت ذیل ناقص می باشد، لذا مقتضی است ظرف مهلت مقرر از تاریخ ابلاغ نسبت به رفع نقص با مراجعه به یکی از دفاتر خدمات الکترونیک قضائی اقدام نمایید، در غیر این صورت برابر مقررات قانونی قرار رد دادخواست شما صادر خواهد شد.

موارد نقص: ۱- کسری هزینه دادرسی به مبلغ ۱/۹۹۶/۳۵۹ ریال

نظر به اینکه خواسته شما: درخواست صدور تأمین خواسته - مطالبه مبلغ ۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال و تأخیر در امر تأدیه از مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۴ لغایت زمان اجرای حکم قطعی به انضمام خسارات دادرسی می باشد.

با التفات به موارد مذکور و با توجه به اینکه حسب بند ۱ ماده ۶۲ قانون آیین دادرسی مدنی که بیان می دارد: «۱- اگر خواسته پول رایج ایران باشد، بهای آن عبارت است از مبلغ مورد مطالبه و اگر پول خارجی باشد، ارزیابی آن به نرخ رسمی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در تاریخ تقدیم دادخواست بهای خواسته محسوب می شود» و با عنایت به اینکه اصل خواسته و تأخیر تأدیه تا زمان تقدیم دادخواست برابر است با مبلغ ۳۰۷/۰۳۸/۸۳۰ ریال و کل هزینه دادرسی و تبر و

اوراق و برگ دادخواست برابر است با مبلغ ۹/۸۱۶/۳۵۹ ریال که با توجه به هزینه دادرسی پرداخت شده (۷/۸۲۰/۰۰۰ ریال) هزینه مذکور به میزان ۱/۹۹۶/۳۵۹ ریال کسری دارد.

مقتضی است ظرف مهلت مقرر از تاریخ ابلاغ نسبت به رفع نقص با مراجعه به یکی از دفاتر خدمات الکترونیک قضائی اقدام نمایید، در غیر این صورت برابر مقررات قانونی (مواد ۵۳ و ۵۴ و ۶۲ قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹ و بند الف ماده ۱۲ از قانون وصول برخی از درآمدهای دولت مصوب ۱۳۷۱ تعرفه مصوب سال ۱۳۹۹ در قانون بودجه جدول ردیف ۱۶) قرار رد دادخواست شما صادر خواهد شد. در ضمن قبض شماره ۱۴۰۲۴۸۲۶۰۰۰۰۷۹۷۹۹ مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۰۷ جهت پرداخت هزینه دادرسی، بدون مراجعه حضوری به دفتر دادگاه (قابل پرداخت در کلیه دفاتر خدمات قضایی سطح کشور) صادر شده است. کیفیت امر ابلاغ: ابلاغیه در تاریخ ۱۴:۱۰ - ۱۴۰۲/۰۳/۰۷ به سامانه ابلاغ ارسال گردید.

نام صادر کننده: سمت صادر کننده: امضاء

مدیر دفتر دادگاه حقوقی شعبه ۲ دادگاه عمومی حقوقی شهرستان سنندج

نشانی: استان کردستان - سنندج - میدان بسیج - دادگستری شهرستان سنندج -

تلفن: ۰۸۷۳۳۲۲۷۲۰۰ - ۹ - کد پستی: ۶۶۱۶۹۲۴۹۱۱

نمونه پرونده دوم: خواهان به طرفیت خوانده دادخواستی به شرح ذیل تقدیم دادگاه نموده است

شماره بایگانی: ۰۱۰۰۰۰۰

تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۳
کدرهگیری: ۱۴۰۱۲۲۰۰۰۰۰۰۰۰
پیوست: ۱۰ برگ

قوه قضائیه
دادخواست بدوی

مشخصات	نام	نام خانوادگی	نام پدر	شغل	محل اقامت شهرستان بخش دهستان خیابان کوچه پلاک
خواهان	الف	آزاد	استان کردستان- شهرستان سنندج- شهر سنندج-
خوانده	ب	آزاد	استان کردستان- شهرستان سنندج- سنندج- بلوار علی- بلوار قدس-
خواسته	مطالبه خسارت تأخیر تأدیه (مطالبه خسارت تأخیر در تأدیه طلب خواهان از مرداد ماه ۱۳۹۴ لغایت اجرای حکم به شرح متن دادخواست تقدیمی مقوم به ۲۰۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال) به مبلغ ۲۰۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال مطالبه خسارات دادرسی				
دلایل و منضمات	۱- دادنامه صادره از شعبه سوم دادگاه تجدید نظر استان کردستان به شماره ۱۴۰۱۴۸۳۹۰۰۰..... مورخ ۱۴۰۱/۰۶/۲۱ ۲- دادنامه صادره از شعبه ۲ دادگاه عمومی حقوقی شهرستان سنندج به شماره ۱۴۰۱۴۸۳۹۰۰۰۱۷ مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۹ ۳- اجرائیه صادره از شعبه ۲ دادگاه عمومی حقوقی شهرستان سنندج به شماره ۱۴۰۱۴۸۴۲۰۰۰۰۸ مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۲ ۴- دادنامه صادره از شعبه دوم دادگاه تجدید نظر استان کردستان به شماره ۱۴۰۱۴۸۳۹۰۰۰۱۳ مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۸ ۵- دادنامه صادره از شعبه ۲ دادگاه عمومی حقوقی شهرستان سنندج به شماره ۱۴۰۱۴۸۳۹۰۰۰۰۰۹ مورخ ۱۴۰۱/۰۱/۱۸ ۶- دادنامه صادره از شعبه سوم دادگاه تجدید نظر استان کردستان به شماره ۹۵۰۹۹۷۸۷۶ مورخ ۱۳۹۵/۸/۱۳ ۷- دادنامه صادره از شعبه ۲ دادگاه عمومی حقوقی شهرستان سنندج به شماره ۱۳۹۴/۰۸/۱۷ مورخ ۹۴۰۹۹۷۸۷۱				
<p>ریاست محترم دادگاه‌های عمومی و انقلاب شهرستان سنندج با سلام و دعای خیر، احتراماً به استحضار می‌رساند،</p> <p>بدو امر از سوی شرکت نفت ایران یک دستگاه کامیون کشنده به پلاک انتظامی ...ع ۱۶ ایران .. سیستم بنز مدل ۱۳۸۵ سفید رنگ به خواننده آقای ... واگذار شد با عنایت به توافق شرکت نفت و بانک ملت اعظم ثمن کامیون به صورت تسهیلات بانکی از سوی بانک ملت پرداخت شد- لذا کامیون در رهن بانک ملت قرار گرفت و کامیون به صورت اجاره به شرط تملیک در اختیار آقای ... قرار گرفت.</p>					

- اینجانب برابر مبایعه نامه پیوستی مورخ ۲۸-۱۱-۸۴ سه دانگ این کامیون را از آقای خریداری نموده‌ام به موجب این مبایعه نامه نیز سه دانگ مابقی به خانم واگذار شده است.

- علی رغم مدارک مثبت خوانده مالکیت سه دانگ اینجانب را به رسمیت نمی‌شناخت تا آنکه در شعب دوم حقوقی سندج حکم به احراز تعلق سه دانگ کامیون به اینجانب و فروش کامیون صادر شد و تشریفات لازمه دادرسی سپری شد.

با توجه به اینکه خوانده ریالی را بابت کارکرد پرداخت نکرده بود طی پرونده دیگری سهم کارکرد خود را مطالعه نمودم دادگاه محترم بدوی خواسته اینجانب را مورد پذیرش قرار ندادند به دادنامه اعتراض نمودم و در شعبه دوم تجدیدنظر رأی بدوی نقض گردید و حکم به محکومیت خوانده به پرداخت کارکرد به مبلغ ۶۰۴،۴۱۱،۸۷۰ ریال (سهم اینجانب) برابر نظر کارشناس صادر گردید و اکنون پرونده مذکور در مرحله اجرای احکام می‌باشد.

حالیه دادخواست حاضر در خصوص خسارت تأخیر تأدیه مبلغ مذکور از مرداد ماه ۱۳۹۴ لغایت اجرای احکام تقدیم است و محکومیت خوانده به پرداخت خسارت تأخیر تأدیه در بازه زمانی مذکور برابر خواسته دادخواست با احتساب خسارات دادرسی دعوای حاضر را استدعا دارد.

با تشکر و امتنان -

همانطور که در دادخواست فوق الذکر ملاحظه میشود خواهان دادخواست مطالبه خسارت تأخیر تأدیه طلبی که از خوانده را داشته است از مرداد ماه ۱۳۹۴ لغایت اجرای حکم درخواست نموده است؛ که با توجه به اینکه تاریخ تقدیم دادخواست ایشان ۱۴۰۱/۱۲/۳ می‌باشد خسارت تأخیر تأدیه از مردادماه ۱۳۹۴ لغایت ۱۴۰۱/۱۲/۳ خواسته ایشان معین بوده و می‌بایست هزینه دادرسی خسارت تأخیر تأدیه این خواسته را پرداخت نماید؛ که با توجه به عدم پرداخت هزینه دادرسی در این خصوص به نمونه فرمی که دفتر دادگاه اخطار رفع نقص صادر نموده است اشاره می‌گردد.

«بسمه تعالی»

شماره ابلاغیه: ۱۴۰۱۴۸۱۰۰۰۰۰۰۰

شماره پرونده:

۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱/۱

شماره بایگانی شعبه: ۰۰۰۰۰۰

تاریخ تنظیم: ۱۴۰۱/۱۲/۰۸

دادگستری کل استان کردستان

۸۷۱۰۳ - شعبه ۲ دادگاه عمومی

حقوقی شهرستان

سنندج

ابلاغ الکترونیک

مشخصات ابلاغ شونده:

نام: ابراهیم

نام خانوادگی: ...

شماره ملی: ...

نوع ابلاغیه: ابلاغ اخطاریه رفع نقص

مهلت رفع نقص: ۱۰ روز

متن ابلاغیه:

اخطار شونده محترم: نظر به آنکه دادخواست تقدیمی شما به طرفیت ... به خواسته مطالبه خسارت تاخیر تادیه مبلغ ۶۰۴/۴۱۱/۸۷۰ ریال از مرداد ماه ۱۳۹۴ لغایت اجرای حکم به جهت ذیل ناقص می باشد، لذا مقتضی است ظرف مهلت مقرر از تاریخ ابلاغ نسبت به رفع نقص با مراجعه به یکی از دفاتر خدمات الکترونیک قضائی اقدام نمایید، در غیر این صورت برابر مقررات قانونی رد دادخواست شما صادر خواهد شد.

موارد نقص: ۱- کسری هزینه دادرسی به مبلغ ۱۴۵/۹۵۴/۶۶۷ ریال

نظر به اینکه خواسته شما مطالبه خسارات تأخیر در امر تأدیه مبلغ ۶۰۴/۴۱۱/۸۷۰ ریال از مرداد ماه سال ۱۳۹۴ لغایت زمان اجرای حکم می باشد، در حالی که شما خواسته خسارت تأخیر در امر تأدیه را منوط به جلب نظر کارشناس نموده و پس از تقویم خواسته به مبلغ ۲۰۱/۰۰۰/۰۰۰ صرفاً مبلغ ۵/۳۷۵/۰۰۰ ریال بابت هزینه دادرسی پرداخت نموده اید. با التفات به موارد مذکور و با توجه به اینکه حسب بند ۱ ماده ۶۲ قانون آیین دادرسی مدنی که بیان می دارد: ((۱) - اگر خواسته پول رایج ایران باشد، بهای آن عبارت است از مبلغ مورد مطالبه، و اگر پول خارجی باشد، ارزیابی آن به نرخ رسمی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در تاریخ تقدیم دادخواست بهای خواسته محسوب می شود.)) لذا اولاً: خواسته شما از نوع وجه رایج مملکت بوده و در این گونه موارد نیازی به تقویم خواسته نبوده و ثانیاً: با توجه به اینکه تأخیر تأدیه در راستای ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی براساس شاخص تورم بانک مرکزی محاسبه می گردد و موکول کردن آن به جلب نظر کارشناس فاقد وجاهت و محمل قانونی می باشد. در نتیجه خواسته مطالبه خسارت تأخیر تأدیه مبلغ مورد ادعا از زمان مطالبه تا زمان تقدیم دادخواست (۱۴۰۱/۱۲/۰۳) برابر است با مبلغ ۴/۳۷۱/۱۳۳/۳۵۰ ریال، حال با توجه

نشانی: استان کردستان - سنندج - میدان بسیج - دادگستری شهرستان سنندج - تلفن: ۰۸۷۳۳۲۲۷۲۰-۹

کدپستی: ۶۶۱۶۹۳۴۹۱۱

شماره ابلاغیه: ۱۴۰۱۴۸۱۰۰۰۲۲۴۹۵۹۷۸	«بسمه تعالی» دادگستری کل استان کردستان	
شماره پرونده: ۱۴۰۱۴۸۹۲۰۰۰۲۰۲۸۸۴۴/۱	۸۷۱۰۳ - شعبه ۲ دادگاه عمومی حقوقی شهرستان سنندج	
شماره بایگانی شعبه: ۰۱۰۱۰۲۹	ابلاغ الکترونیک	
تاریخ تنظیم: ۱۴۰۱/۱۲/۰۸		
به هزینه دادرسی پرداخت شده، هزینه دادرسی به مبلغ ۱۴۵/۹۵۴/۶۶۷ ریال کسری دارد. در ضمن قبض شماره ۱۴۰۱۴۸۲۶۰۰۰۵۳۷۷۰۸ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۰۸ جهت پرداخت هزینه دادرسی، بدون مراجعه حضوری به دفتر دادگاه (قابل پرداخت در کلیه دفاتر خدمات قضایی سطح کشور و درگاه ملی قوه قضائیه) صادر شده است.		
کیفیت امر ابلاغ: ابلاغیه در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۰۸ به سامانه ابلاغ ارسال گردید		
نام صادر کننده:	سمت صادر کننده:	امضاء:
	مدیر دفتر دادگاه حقوقی شعبه ۲ دادگاه عمومی حقوقی شهرستان سنندج- حامد ...	
موارد نقص: کسری هزینه دادرسی به مبلغ		
همراه داشتن کارت ملی جهت احراز هویت الزامی است.		
نشانی: استان کردستان -		
کدپستی: ۶۶۱۶۹۰۰۰۱		

۱۴۰۲/۰۳/۰۷ به صورت واقعی به خواهان ابلاغ شده لیکن مشارالیه ظرف مهلت قانونی مبادرت به تکمیل پرونده ننموده است. لذا بشرح ذیل مبادرت به صدور قرار می‌نماید.

قرار دفتر:

نظر به اینکه قواعد آیین دادرسی مدنی امری و الزام‌آور بوده و تخطی از آن جایز نیست و یا با عنایت به اینکه خسارت تأخیر تأدیه مورد درخواست خواهان تا زمان تقدیم دادخواست مبلغ آن مشخص بوده و خواهان مکلف است هزینه دادرسی را براساس مبلغ خواسته پرداخت نماید که نامبرده علیرغم ابلاغ واقعی اخطاریه، اقدامی در جهت رفع نقص معمول ننموده است فلذا به استناد بند ۱ ماده ۵۳ ماده ۵۴ بند ۱ ماده ۶۲ جملگی از قانون آیین دادرسی مدنی و بند الف ماده ۱۲ از قانون وصول برخی از درآمدهای دولت مصوب ۱۳۷۱ و تعرفه مصوب سال ۱۴۰۲ قرار رد دادخواست خواهان را در خصوص خسارت تأخیر در امر تأدیه صادر و اعلام می‌نماید. (در خصوص سایر خواسته‌ها پرونده مفتوح به رسیدگی است.) این قرار پس از ابلاغ به خواهان ظرف مدت ده روز قابل شکایت در همین دادگاه است.

حامد ...

مدیر دفتر شعبه دوم دادگاه حقوقی شهرستان سنندج

امضای صادر کننده

تصویر برابر با اصل است.

نشانی: استان کردستان - سنندج - میدان بسیج - دادگستری شهرستان سنندج - تلفن: ۰۰۰۰۰۰۰۰ - ۹ - کدپستی: ۰۰۰۰

نکته: رویه دیگری که در بعضی از محاکم حاکم است این است که چنانچه خسارت تأخیر تأدیه در حین دادخواست اصلی مطالبه گردد، در مرحله بدوی آن را جزء متفرعات دعوا دانسته و در خصوص آن هزینه دادرسی اخذ نمی‌گردد. اما در زمان تجدیدنظرخواهی از رای صادره چون تأخیر تأدیه نیز جزء محکومیت محسوب می‌گردد نه خواسته اولیه، آن را مشمول پرداخت هزینه دادرسی می‌دانند و تا زمان تقدیم دادخواست تجدیدنظرخواهی محاسبه و از معترض اخذ می‌نمایند. لیکن چنانچه دعوای مطالبه خسارت تأخیر تأدیه به صورت مجزا طرح گردد به عنوان یک دعوای مالی مستقل هزینه دادرسی آن نیز بر اساس قانون اخذ می‌گردد. و ملاک محاسبه آن، در صورت مشخص بودن زمان پرداخت دین، تا تاریخ پرداخت دین، و در صورت نامشخص بودن آن، تا زمان طرح دادخواست اولیه محاسبه و از خواهان اخذ می‌گردد. در تمامی موارد فوق محاسبه بر اساس شاخص اعلامی بانک مرکزی بر اساس فرمول ذیل انجام می‌شود:

$$\text{شاخص تورم در زمان پرداخت} * \text{اصل دین} = \frac{\text{شاخص تورم در زمان سررسید}}{\text{اصل دین و تاخیر تادیه}}$$

$$\text{اصل دین} - \frac{\text{شاخص تورم در زمان پرداخت} * \text{اصل دین}}{\text{شاخص تورم در زمان سررسید}} = \text{تأخیر تادیه}$$

۵-۱ میزان حق الوکاله و تمبر مالیاتی وکیل

در خصوص میزان حق الوکاله و تمبر مالیاتی وکیل در دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه به صورت مفصل در کتاب دستیار دادگاه حقوقی جلد دوم مبحث دادخواست اشاره شده است. فلذا در این خصوص در این مبحث از ذکر مباحث مکرر خودداری می‌گردد.

۶-۱ تامین خواسته

در صورتیکه خواهان دادخواستی به خواسته مطالبه خسارت تاخیر تادیه از مورخ ۱۴۰۰/۱/۱ لغایت اجرای حکم را به انضمام تامین خواسته مطرح نموده باشد در چنین صورتی اگر تاریخ تقدیم دادخواست ۱۴۰۲/۲/۱ باشد با توجه به اینکه از مورخ ۱۴۰۰/۱/۱ لغایت ۱۴۰۲/۲/۱ خواسته خواهان مشخص می‌باشد لذا تا آن تاریخ، صدور قرار تامین خواسته بلامانع می‌باشد، که در این خصوص به نشست قضایی به شرح ذیل اشاره می‌گردد.

موضوع: امکان صدور قرار تامین خواسته در خسارت تاخیر تادیه پرسش: در پرونده حقوقی، خواهان درخواست صدور قرار تامین خواسته برای خسارت تاخیر تادیه مورد مطالبه را نموده است. در چنین فرضی، امکان صدور قرار مذکور وجود دارد یا خیر؟^۱

۱. صورت جلسه نشست قضائی / کد نشست: ۱۴۰۰-۸۵۱۱ / برگزار شده توسط: استان مازندران / شهر ساری / تاریخ برگزاری: ۱۳۹۸/۰۴/۲۷.

۲- رسیدگی ماهوی به دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه

هنگامیکه خواهان دادخواستی را به طرفیت خوانده یا خواندگان با عنوان مطالبه خسارت تاخیر تادیه مطرح نمود، قاضی دادگاه بعد از احراز شرایط شکلی دادخواست فوق الذکر در راستای ماده ۶۴ قانون آیین دادرسی مدنی دستور تعیین وقت رسیدگی را صادر می‌نماید.

ارکان دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه هشت رکن می‌باشد.

۱- برای ایفاء تعهد مدت معینی مشخص شده باشد.

۲- مدت معین منقضی شده باشد.

۳- مطالبه دائن صورت گرفته باشد.

۴- موضوع دعوا دین باشد.

۵- موضوع دعوا از نوع وجه رایج باشد.

۶- مدیون متمکن از اداء دین باشد.

۷- مدیون از اداء دین امتناع نماید.

۸- قیمت سالانه تغییر فاحش کرده باشد.

ارکان فوق الذکر در مواد ۲۲۷، ۲۲۶ و ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی، قابل برداشت می‌باشد که قاضی دادگاه در رسیدگی به چنین دعوایی می‌بایست این هشت رکن را احراز نماید؛ که در مباحث آتی به طور مفصل به آن اشاره می‌گردد.

۲-۱- تعیین مدت برای ایفاء تعهد

یکی از ارکان دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه این می‌باشد که برای ایفاء تعهد مدت معین از ناحیه طرفین مقرر شده باشد و این شرط از مواد ۲۲۶ و ۲۲۸ قانون مدنی قابل برداشت می‌باشد، هر چند که در این خصوص برخی از قضات بر این مطلب قائل هستند که چنین شرطی از ارکان دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه نمی‌باشد؛ چرا که در ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی، شرط فوق الذکر اشاره نشده است که در ادامه به این اختلاف نظر اشاره می‌گردد؛ اما از دیدگاه نگارندگان

چنین شرطی از ارکان دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه می‌باشد، که جهت تبیین موضوع به مثالی به شرح ذیل اشاره می‌گردد.

حسن و علی برادر می‌باشند و علی مبلغ پانصد میلیون تومان به حسن به عنوان قرض پرداخت می‌نماید بدون اینکه مشخص نمایند که حسن مبلغ قرض را در چه تاریخی به علی مسترد نماید؛ حال علی دادخواستی به عنوان مطالبه وجه به مبلغ پانصد میلیون تومان به انضمام خسارت تاخیر تادیه را به طرفیت حسن مطرح می‌نماید و مبداء مطالبه خسارت تاخیر تادیه را نیز یک ماه بعد از دادن قرض به حسن تعیین می‌نماید؛ در جلسه رسیدگی دادگاه حسن در خصوص مطالبه خسارت تاخیر تادیه ایراد می‌نماید و بیان می‌دارد که خسارت تاخیر تادیه ای که از تاریخ یک ماه بعد از دادن قرض به ایشان، خواهان مطالبه نموده است، صحیح نمی‌باشد؛ چرا که برای استرداد قرض مدتی تعیین نشده است؛ در چنین صورتی طبق نظری که یکی از ارکان مطالبه خسارت تاخیر تادیه را، تعیین مدت می‌دانند، خسارت تاخیر تادیه از تاریخ تقدیم دادخواست که تاریخ مطالبه می‌باشد، قدر متقین برای قاضی دادگاه بوده و از این تاریخ می‌تواند حکم به پرداخت خسارت تاخیر تادیه صادر نماید. هر چند اگر خواهان دلیلی مطرح نماید که قبل از تقدیم دادخواست نیز مال موضوع قرض را مطالبه نموده و خوانده مسترد ننموده، در صورت احراز موضوع، دادگاه از تاریخ مطالبه نیز می‌تواند حکم به پرداخت خسارت تاخیر تادیه صادر نماید. در ادامه به نمونه رای که یکی از ارکان خسارت تاخیر تادیه که تعیین مدت برای دین باشد را شرط ندانسته است به شرح ذیل اشاره می‌گردد.

دادنامه شعبه ۱۰۴ دادگاه عمومی حقوقی تهران به شماره ۹۲۰۹۹۷۰۰۱۱۱۰۳۰۹
 « نظر به اینکه وکیل خواهان دلیل و مدرکی دال بر مطالبه طلب در موعد معین ارائه نکرده است و نظر به اینکه مطابق ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی از جمله شرایط تعلق و تحقق خسارت تاخیر تادیه، مطالبه طلبکار در کنار سایر شرایط قانونی می‌باشد، که در ما نحن فیه امر اخیر تحقق نیافته است و از طرفی این معنا مغایرتی با مدلول ماده ۲۲۶ قانون مدنی ندارد؛ زیرا رعایت قاعده الجمع مهما ممکن اولی و جمع دو ماده فوق‌الاشاره ایجاب می‌نماید که ماده ۵۲۲ ق.آ.د.م.مخصص ماده ۲۲۶

قانون مدنی می‌باشد. زیرا ماده ۲۲۶ قانون مدنی ناظر به تاخیر در انجام کلیه تعهدات می‌باشد حال آنکه ماده ۵۲۲ ق.آ.د.م. ناظر به تاخیر در تادیه دین است؛ از این رو در مبحث دیون نقدی تعلق خسارت تاخیر مشروط و منوط به رعایت کلیه شرایط معنونه در ماده اخیر الذکر می‌باشد، لذا دعوای مطروحه را ثابت ندانسته حکم به بطلان آن را صادر و اعلام می‌نماید....»

لذا از دیدگاه این نگارندگان در صورتیکه دین مدت نداشته باشد، قاضی دادگاه می‌بایست از زمانیکه توسط دائن مطالبه صورت گرفته است، خسارت تاخیر تادیه را مورد حکم قرار دهد، که ممکن است از تاریخ تقدیم دادخواست باشد و یا در صورتیکه دائن برای مطالبه دین خود قبل از دادخواست، دلیلی ارائه نموده باشد آن تاریخ ملاک صدور رای باشد. که جهت تایید این استدلال به نمونه رای به شرح ذیل اشاره می‌گردد.

عنوان: مبدا محاسبه خسارت تاخیر تادیه در دین بدون سررسید
پیام: بر اساس اصول کلی حقوقی، پرداخت دین بدون سررسید، فوری است؛ بنابراین به طریق اولی خسارت تاخیر تادیه در آن از تاریخ مطالبه قابل دریافت است.
مستندات: ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب (در امور مدنی)

شماره دادنامه قطعی: ۹۳۰۹۹۸۲۶۵۰۲۰۰۲۱۲

تاریخ دادنامه قطعی: ۱۳۹۴/۰۴/۲۳

رای دادگاه بدوی

در خصوص دادخواست تقدیمی ۱- الف. گ. ۲- ح. ح. ز. با وکالت ۱- ا. آ. ۲- ن. ر. به طرفیت ۱- ف. ۲- س. ۳- ک. همگی ق. ۴- ف. ع. ق. ۵- ر. ب. ن. به خواسته مطالبه خسارت تاخیر تادیه از تاریخ ۱۳۸۷/۰۱/۰۱ لغایت اجرای حکم و خسارات دادرسی نظر به اینکه خواسته دین دارای سررسید معین نبوده و مشمول مقررات ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی نمی‌گردد، لذا دادگاه دعوی را وارد ندانسته و حکم به بی حقی خواهانها صادر و اعلام می‌نماید. رای دادگاه حضوری و

ظرف مهلت ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل تجدید نظر خواهی در دادگاه تجدید نظر استان تهران می‌باشد.

رئیس شعبه دوم حقوقی دادگستری شهرستان قدس - انصاری فرد"

رأی دادگاه تجدیدنظر استان

در خصوص تجدیدنظر خواهی آقایان ۱- ا. گ. ۲- ح. ح. ز. با وکالت خانم ا. آ. به طرفیت خانم‌ها ۱- ک. ۲- س. ۳- ف. شهرت هر سه ق. م. ف. ۴- ف. ع. ق. ۵- ر. ب. ن. نسبت به رأی شماره ۹۳۰۱۰۷۸ مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۱ صادره از شعبه ۲ دادگاه محترم حقوقی شهرستان قدس که به موجب دادنامه صادره، حکم به بی حقی خواهانها نسبت به دعوی مطالبه خسارت تاخیر تادیه از تاریخ ۱۳۸۷/۱/۱ لغایت اجرای حکم و خسارات دادرسی صادر و اعلام گردیده است. ملاحظه می‌شود که استدلال دادگاه محترم بدوی این بوده که خواسته دارای سررسید معین نبوده و مشمول مقررات ماده ۵۲۲ از قانون آئین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی نمی‌باشد، در حالی که بنظر این دادگاه قید کلمه سررسید در ماده ۵۲۲ قانون مذکور از این جهت بوده که قبل از تاریخ سررسید خسارت تاخیر تادیه قابل پرداخت نیست و بدیهی است در مواردی که دین فاقد سررسید باشد با توجه به اصول کلی حقوقی تاریخ پرداخت دین فوری است و به طریق اولی خسارت تاخیر تادیه قابل مطالبه است، فلذا مستنداً به ماده ۳۵۸ و ۵۲۲ از قانون فوق‌الاشاره ضمن نقض رأی بدوی، حکم به محکومیت تجدیدنظر خواندگان به پرداخت خسارت تاخیر تادیه از تاریخ مطالبه دین تا اجرای حکم صادر و اعلام می‌نماید. رأی صادره حضوری و قطعی است.

شعبه ۱۶ دادگاه تجدیدنظر استان تهران - مستشاران

سیدفرخ مرتضوی - مجتبی شفیعی

در صورتیکه دین دارای سررسید باشد: به عنوان مثال علی مبلغ پانصد میلیون تومان به حسن قرض داده است، به شرط اینکه که در تاریخ ۱۴۰۰/۱/۱ حسن قرض

۲-۳- مطالبه دائن

یکی دیگر از ارکان دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه که در ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی بیان شده است، مطالبه دائن می‌باشد که در این خصوص قاضی دادگاه می‌تواند، این شرط را حسب اظهارنامه، اقرار خواننده، شهادت شهود و احراز نماید، بدین توضیح که مثلاً علی مبلغ دو بیست میلیون تومان از حسن طلب دارد و دادخواستی را با عنوان مطالبه وجه العمل دو بیست میلیون تومان به انضمام خسارت تاخیر تادیه از تاریخ ۱۴۰۰/۱/۱ را خواستار می‌باشد، در چنین صورتی قاضی دادگاه می‌بایست در جلسه اول دادرسی از خواهان سوال نماید که آیا برای مطالبه مبلغ دو بیست میلیون تومان که از ۱۴۰۰/۱/۱ مطالبه خسارت تاخیر تادیه را خواستار شده است، دلیلی مبنی بر مطالبه دارد یا خیر؟ که خواهان ممکن است برای صحت اظهارات خود به اظهارنامه استناد کند یا بیان دارد که در این خصوص شاهد دارد و اینکه یا در جلسه اول دادرسی خود خواننده بیان دارد که در آن تاریخ می‌بایست پول خواهان را پرداخت می‌نمود و خواهان نیز درخواست طلب خود را در تاریخ فوق الذکر نموده است، در صورتیکه برای قاضی دادگاه تاریخ ۱۴۰۰/۱/۱ ثابت شد از آن تاریخ حکم به پرداخت خسارت تاخیر تادیه صادر می‌نماید، اما اگر چنین امری برای قاضی دادگاه احراز نگردد، قدر متقین از تاریخ دادخواست تقدیم دادخواست مطالبه وجه می‌باشد که خواهان تقدیم نموده است و قاضی دادگاه خسارت تاخیر تادیه را از تاریخ تقدیم دادخواست، محاسبه می‌نماید؛ نکته‌ای که لازم به ذکر است این است که قاضی دادگاه می‌بایست در هنگام صدور رای در خصوص تاریخ ۱۴۰۰/۱/۱ لغایت زمان تقدیم دادخواست نیز اظهار نظر نماید و مدت زمان فوق الذکر را با توجه به فقدان یکی از ارکان دعوای خسارت تاخیر تادیه که مطالبه دائن می‌باشد، به استناد ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی و ماده ۱۲۵۷ قانون مدنی حکم بر بی حقی خواهان صادر و اعلام می‌نماید."

در ادامه به نمونه رای به شرح ذیل در این خصوص اشاره می‌گردد.

عنوان: شرط محاسبه خسارت تاخیر تادیه از تاریخ ارسال اظهارنامه
پیام: در صورتی که دائن در اظهارنامه ارسالی جهت مطالبه دین، خواستار روابط
دوستانه شود و با اعلام شماره حساب، پرداخت دین را به طور منجز مطالبه نکند،
خسارت تاخیر تادیه از تاریخ تقدیم دادخواست محاسبه خواهد شود. مستندات: ماده
۵۲۲ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب (در امور مدنی)
شماره دادنامه قطعی: ۹۳۰۹۹۸۰۲۲۷۱۰۰۷۹۴
تاریخ دادنامه قطعی: ۱۳۹۴/۰۷/۰۵

رأی دادگاه بدوی

در خصوص دعوی آقای ه. ع. با وکالت الف. ف. و ف. ج. به طرفیت ع. د. به
خواسته مطالبه وجه بابت فاکتور شماره به مبلغ ۱۸۸/۸۴۴/۳۰۰ ریال به انضمام
مطالبه خسارات دادرسی و خسارت تاخیر تادیه مفاداً آورده است خوانده به موجب
یک فقره فاکتور به شماره - ۱۳۹۲/۲/۲۵ به مبلغ ۱۸۸/۸۴۴/۳۰۰ ریال معادل هجده
میلیون و هشتصد و هشتاد و چهار هزار تومان به موکل بدهکار است و با وصف
ابلاغ اظهارنامه و مطالبه وجه مذکور پرداخت ننموده است. وکیل خوانده در مقام
دفاع از خوانده لایحه ای تقدیم و جوهر دفاعیات خود را به این شرح استوار نموده
است که موکل پس از دریافت کالا به موجب تاخیر خواهان در ارسال آن منصرف
شده و به خواهان اخطار کرده است که کالای ارسالی را بازپس گیرد. دادگاه با
توجه به جامع اوراق و محتویات پرونده نظربه اینکه دفاعیات خوانده موثر در مقام
نیست و با وقوع معامله فروشنده مالک ثمن و خریدار مالک مبیع می‌گردد، مگر
اینکه به سبب قانونی معامله منحل گردد، که در مانحن فیه دلیلی بر انحلال آن وجود
ندارد؛ بنا به مراتب دادگاه دعوی مطروحه را حمل بر صحت تشخیص و مستنداً به
مواد ۱۹۸-۵۱۵-۵۱۹-۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی حکم بر محکومیت خوانده به
پرداخت مبلغ ۱۸۸/۸۴۴/۳۰۰ ریال بعنوان اصل خواسته بانضمام خسارات دادرسی
و خسارت تاخیر تادیه از تاریخ ارسال اظهارنامه ۱۳۹۳/۷/۲ لغایت اجرای کامل حکم

بر اساس شاخص بانک مرکزی در حق خواهان صادر و اعلام می‌نماید. رای صادره حضوری و ظرف ۲۰ روز قابل اعتراض در محاکم تجدید نظر استان تهران است. رئیس شعبه ۱۱ دادگاه عمومی (حقوقی) تهران - بهروز کریم زاده"

رای دادگاه تجدیدنظر استان

در خصوص تجدیدنظرخواهی ع. د. با وکالت ف. پ. به طرفیت ه. ع. نسبت به دادنامه شماره ۰۰۱۰۵ مورخ ۱۳۹۴/۲/۸ صادره از شعبه ۱۱ دادگاه عمومی حقوقی تهران که به موجب آن تجدیدنظرخواه به استناد یک فقره فاکتور محکوم به پرداخت ۱۸۸/۸۴۴/۳۰۰ ریال و هزینه‌های دادرسی گردیده و به استناد اظهارنامه ارسال شده از تاریخ ۱۳۹۳/۹/۲ محکوم به پرداخت خسارت تاخیر تادیه مبلغ فوق گردیده، نظر به اینکه در ارسال اظهارنامه خواستار روابط دوستانه شده و بطور منجز با اعلام شماره حسابی خواستار پرداخت دین خود نبوده و صرفنظر از ابهام در ابلاغ آن لذا با اختیار حاصله از ماده ۳۵۱ از قانون آیین دادرسی در امور مدنی با اصلاح مبدا تاریخ خسارت تاخیر تادیه از تاریخ ارسال اظهارنامه به تاریخ تقدیم دادخواست و با اصلاح به عمل آمده و با بررسی و مذاقه در محتویات پرونده نظر به اینکه تجدیدنظرخواه دلیل قانونی در جهت نقض دادنامه ارائه نداده و حکم صادره وفق موازین ساری و جاری صادر گردیده است، مستنداً به ماده ۳۵۸ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی، ضمن رد تجدیدنظرخواهی دادنامه معترض عنه با اصلاح یاد شده تایید می‌گردد. این رای قطعی است.

شعبه ۱۷ دادگاه تجدیدنظر استان تهران - رئیس و مستشار

هوشنگ امامی - علیرضا صیدی"

در خصوص رکن سوم دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه نکاتی وجود دارد که به شرح ذیل اشاره می‌گردد:

۲-۳-۱ نقش اطلاع مدیون از مطالبه دائن در استحقاق خسارت تاخیر تادیه

یکی از متفرعات رکن سوم دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه، این می‌باشد که آیا اطلاع مدیون از مطالبه دائن شرط می‌باشد یا خیر؟ بدین توضیح که به عنوان مثال علی دادخواست مطالبه خسارت تاخیر تادیه به مبلغ صد میلیون تومان به طرفیت حسن مطرح می‌نماید و علی در جلسه اول دادرسی بیان می‌دارد که در مورخ ۱۴۰۰/۱/۱ از حسن درخواست نموده است که مبلغ صد میلیون تومان را پرداخت نماید؛ اما حسن از پرداخت مبلغ فوق الذکر امتناع می‌نماید و حسن در مقام دفاع بیان می‌دارد که مطالبه دائن (علی) به اطلاع ایشان نرسیده است و اگر ایشان از این امر مطلع می‌بود، مبلغ صد میلیون تومان را پرداخت می‌نمود؛ حال سوالی که مطرح می‌شود این است که آیا قاضی دادگاه در صورتیکه احراز نماید مدیون از این امر که دائن طلب خود را مطالبه نموده، مطلع نبود می‌تواند حکم بر بی حقی خواهان صادر نماید یا خیر؟ در این خصوص به نمونه رای به شرح ذیل اشاره می‌گردد.

عنوان: نقش اطلاع مدیون از مطالبه دائن در استحقاق خسارت تأخیر تادیه
پیام: خسارت تأخیر تادیه از زمان مطالبه دائن از مدیون قابل محاسبه است و مطالبه دین از مدیون زمانی صادق است که مدیون از این امر مطلع شده باشد. مستندات:
شماره دادنامه قطعی: ۹۳۰۹۹۷۰۲۶۹۴۰۰۱۶۴
تاریخ دادنامه قطعی: ۱۳۹۳/۰۲/۲۴

رای دادگاه بدوی

در خصوص دعوی آقای الف.م. به وکالت از بانک ت. به طرفیت ۱- شرکت ک. ۲- آقای م.م. ۳- آقای الف.م. ۴- خانم الف.ح. ۵- ش. به خواسته محکومیت تضامنی خواندگان به پرداخت مبلغ نه میلیارد و صد میلیون ریال بابت اصل خواسته و خسارت تأخیر تادیه از تاریخ ۱۵/۹/۸۹ لغایت وصول محکوم به و همچنین خسارات

منجز و قطعی می‌باشد، حال آنکه در پرونده مورد بحث در اصل دین و نیز میزان آن بین طرفین اختلاف وجود دارد و در واقع پس از صدور حکم و قطعیت آن میزان طلب و دین به صورت منجز و قطعی مشخص و محقق می‌گردد، بنا به مراتب و به لحاظ عدم تحقق شرایط مطالبه خسارت تاخیر تادیه دادگاه بدوی خواهان را در این بخش مسموع نمی‌داند...»

شعبه ۲۸ دادگاه تجدید نظر استان تهران هم در پرونده کلاسه ۲۳۱۸/۸۱ در مورد خواسته مطالبه خسارت تاخیر تادیه اصل خواسته از تاریخ اقامه دعوی طی دادنامه شماره ۶۴۰ چنین رای داده است: «... در قسمت محکومیت تجدید نظر خواه به پرداخت خسارت تاخیر تادیه بر اساس شاخص بانک مرکزی از تاریخ اقامه دعوی طبق ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی، چون خسارت تاخیر موضوع ماده مرقوم ناظر به دیون منجز و قطعی است که مورد اختلاف طرفین نبوده و با مطالبه داین و تمکن مدیون، مدیون از پرداخت آن استنکاف نموده باشد، در حالی که در مانحن فیه طرفین اختلاف حساب داشته‌اند و هر یک خود را طلبکار دانسته و مبلغ دین با جلب نظر کارشناسان رسمی دادگستری در سه مرحله مشخص و تعیین گردیده، لذا مورد منصرف از ماده ۵۲۲ می‌باشد...»

۲-۵ رایج بودن دین موضوع دعوی

یکی دیگر از ارکان دعوای مطالبه خسارت تاخیر تادیه که در ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی بیان شده است این می‌باشد که موضوع دین مورد مطالبه از نوع وجه رایج باشد؛ که در این خصوص به ذکر مصادیقی به شرح ذیل اشاره می‌شود:

۲-۵-۱ مطالبه خسارت تاخیر تادیه پول خارجی (ارز)

از شرایط تعلق خسارت تاخیر تادیه به دین آن است که از نوع وجه رایج باشد و دلار چون وجه رایج نمی‌باشد، لذا مشمول ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی نخواهد بود، در نتیجه ارز کشورهای دیگر وجه رایج تلقی نمی‌گردد و فی‌النتیجه دارای ارزش و قیمت جداگانه ای می‌باشد که در بازار تعیین می‌گردد و با تغییر نرخ تورم ارزش آن تغییر می‌کند.

عنوان: توافق در خصوص خسارت تاخیر تادیه ارز
 پیام: در صورتی که در قرارداد بانکی، راجع به خسارت تاخیر تادیه ارز، توافق شده باشد، خسارت مذکور قابل مطالبه است. مستندات: ماده ۵۱۵ ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب (در امور مدنی)
 شماره دادنامه قطعی: ۹۲۰۹۹۸۰۲۲۸۷۰۰۷۳۲
 تاریخ دادنامه قطعی: ۱۳۹۴/۰۸/۲۴

رأی دادگاه بدوی

در خصوص دعوی بانک ص. با وکالت س. ر. به طرفیت ۱: شرکت بازرگانی ط. پ. به شماره ثبت ۱۸۶۸۲۱ و ۲- م. پ. ۳- پ. پ. ۴- پ. پ. م. ۵- ن. ه. به خواسته صدور حکم مبنی بر محکومیت تضامنی خواندگان به پرداخت مبلغ ۲۵۰/۶۲۱ درهم امارات بعنوان اصل خواسته ناشی از قرارداد جعله گشایش اعتبار اسنادی شماره ۹۱۰۰۸۲/۸۹/۱ مورخ ۸۹/۸/۱۶ و خسارت تاخیر تادیه به ماخذ ۲۰ درصد بشرح متن دادخواست، جمعاً به مبلغ ۱/۶۸۸/۶۸۴/۲۹۸ ریال لغایت زمان وصول و نیز خسارات قانونی از جمله هزینه دادرسی و حق الوکاله و کیل، نظر به اینکه روابط حقوقی طرفین مستند به قرارداد عادی است که صحت و اصالت آن مورد قبول طرفین بوده و مفروغ عنه است و قرارداد تنظیم شده اصولاً قراردادی است لازم و مندرجات آن فاقد قواعد لزوم و صحت برای طرفین متبوع و لازم الرعایه است و طرفین مکلف هستند تعهداتی که به تبعیت از اصل آزادی اراده قبول نموده تحمل و تقبل نمایند، به خصوص که منبسط از مندرجات قرارداد آن است که تسهیلات پرداختی بصورت درهم امارات بوده است و ادعای پرداخت از دریافتی بر خلاف توافق طرفین بوده و متعهد له (خواهان) را نمی توان مجبور نمود به غیر از آنچه موضوع تعهد است قبول نماید، اگر چه آن شی از لحاظ قیمت معادل یا بیشتر از موضوع تعهد باشد، بنابراین دادگاه دعوی خواهان را وارد تشخیص، استناداً به ماده ۲۱۹ و ۲۲۳ و ۲۷۵ قانون مدنی و الحاقی دو تبصره به ماده ۱۵ قانون عملیات بانکی بدون ربا و مواد ۱۹۸ و ۵۱۹ قانون آیین دادرسی مدنی حکم بر محکومیت تضامنی خواندگان به پرداخت مبلغ ۲۵۰/۶۲۱ درهم امارات و پرداخت کلیه خسارات ناشی از طرح دعوی طبق

تعرفه صادر می‌نماید در خصوص خسارت تاخیر تادیه با عنایت به اینکه خسارت تاخیر تادیه در خصوص دعاوی است که موضوع آن دین و از نوع وجه رایج باشد و شاخص قیمت سالانه بصورت فاحش تغییر و موجد کاهش ارزش آن شود در حالیکه نه تنها ارزش ارز مورد مطالبه نسبت به زمان انعقاد قرارداد کاهش نیافته است، بلکه بصورت فاحش افزایش یافته است، توافق طرفین در خصوص خسارت تاخیر تادیه مخالف صریح قانون (ماده ۵۲۲ قانون آئین دادرسی مدنی) بوده، بنابراین نسبت به طرفین نافذ نمی‌باشد، لذا دادگاه در این خصوص حکم به بیحقی خواهان صادر می‌نماید. رأی صادره حضوری و ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظر در محاکم تجدیدنظر استان تهران است.

قاضی مامور در شعبه ۲۷ دادگاه عمومی حقوقی تهران - بابک ترکی "

رأی دادگاه تجدیدنظر استان

تجدیدنظرخواهی ۱- شرکت بازرگانی ط. پ. ۲- آقایان م. و پ. و خانم پ. همگی پ. و خانم ن. ه. با وکالت آقای ع. ح. م. بطرفیت بانک ص. با وکالت آقای س. ر. نسبت به قسمتی از دادنامه شماره ۹۳۰۰۸۷۶ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۸ صادره از شعبه ۲۷ دادگاه عمومی تهران که بموجب آن حکم بر محکومیت تضامنی تجدیدنظرخواهانها به پرداخت مبلغ ۲۵۰/۲۶۱ درهم امارات و پرداخت کلیه خسارات ناشی از طرح دعوی طبق تعرفه در حق تجدیدنظرخوانده صادر گردیده، وارد و موجه نیست و اساس رای صحیح و فاقد ایراد و اشکال قانونی بوده و با رعایت اصول و مقررات و قواعد دادرسی اصدار گردیده و تقاضای تجدیدنظرخواهی بگونه‌ای نیست که صحت دادنامه تجدیدنظرخواسته را مخدوش نموده و موجب فسخ و بی اعتباری آن گردد و ادعای تجدیدنظرخواهانها با التفات بر مفاد قرارداد مستند دعوی که به موجب آن بازپرداخت بدهی به صورت ارز تصریح گردیده، فاقد محمل قانونی بوده و طرفین ملزم به رعایت شرایط قراردادی می‌باشند؛ بنابراین تجدیدنظرخواهی را در مجموع غیر وارد دانسته و با رد اعتراض دادنامه معترض عنه را با استناد به ماده ۳۵۸ از قانون آئین دادرسی در امور مدنی